

Eerste evaluatie structuurwijziging SPOE.

Werken met een basisteam en met een breedte-team

- **Ieder kind kan leren, als de leerling voldoende tijd en de juiste instructie krijgt.**
- **Elke leerkracht kan onderwijzen, als hij voldoende tijd en de juiste hulp en begeleiding krijgt.**

evaluatie met onderwijsadviseurs, orthopedagogen, collegiaal-consulenten en leerkrachten passend onderwijs. (als groep / discipline en als functionerend netwerk)

1. basisteam

De structuurwijziging wordt als zeer positief ervaren door alle betrokken en door de vier netwerken. De structuurwijziging is een verrijking. Het is een goede formule. Het geeft meer inzicht in de ontwikkelingen binnen de school.

De volgende punten worden vaak genoemd:

- rol van de directeur als voorzitter van het basisteam. Verantwoordelijk voor de opbrengsten en voor het onderwijsinhoudelijk proces.
- leiderschapstijl is bepalend.
- verrijking om met verschillende disciplines samen te werken om de opbrengsten van een school te analyseren en te vertalen naar een schoolverbeterplan.
- korte lijnen, transparant. Het werken met dezelfde personen op een school. We leren de school kennen.
- bredere kijk op de ontwikkelingen binnen de school.
- rol van de kwaliteitsondersteuner wordt positief ervaren op scholen, die gebruik maken van deze mogelijkheid.
- planmatig werken.

kanttekeningen

- grote niveaoverschillen in het functioneren van de directeur, die verantwoordelijk is voor de opbrengsten en voor het onderwijsinhoudelijk proces
- aantal directeuren leggen de verantwoordelijkheid van de matige opbrengsten buiten de school. Urgentiebesef is niet altijd aanwezig.
- scholen maken niet altijd een optimaal gebruik van de mogelijkheden vanuit basisteam en breedte-team. Geldt ook voor de inzet van de kwaliteitsondersteuner.
- scholen werken soms aan teveel zaken tegelijkertijd. Prioriteren.

2. breedte-team

Ook hier wordt de structuurwijziging beschouwd als een verrijking, m.n. de korte lijnen en de aanwezigheid van de groepsleerkracht.

Systeem wordt door de leerkracht passend onderwijs als zeer prettig ervaren.

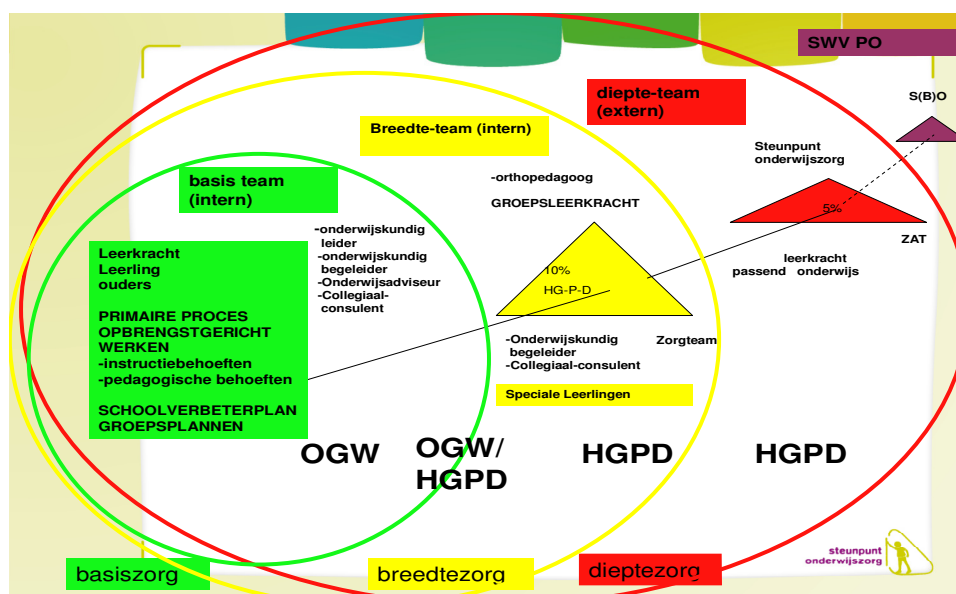
- gouden greep om leerkrachten te laten participeren in het breedteteam. De leerkracht is en blijft probleemeigenaar. Zeer waardevol.
- leerkracht bepaalt wanneer het schuurt met een leerling. De leerkracht wordt gekend en erkend.
- leerkrachten passend onderwijs wordt als positief ervaren, mits de leerkracht hiervoor open staat.
- De gemiddelde tijdsduur van een breedte-team is twee uur.
- Zeer positief wordt de koppeling van het zorgteam aan het breedte-team ervaren. In het eerste deel worden dan m.n. leerlingen besproken met sociaal-emotionele problematiek.
- De leerkrachten passend onderwijs worden door de orthopedagoog ingezet. In het merendeel van de rugzak-leerlingen is de begeleiding overgedragen.
- De ouders van rugzakleerlingen zijn in een aantal gevallen akkoord gegaan met een lagere contactfrequentie met de leerkracht passend onderwijs / ambulante begeleider.

Knelpunten:

- agendering van het breedteteam. In het breedte-team alleen leerlingen, waarbij sprake is van diffuse problematiek. Leerlingen, waarbij de school (leerkracht) geen handelingsverlegenheid heeft, worden niet geagendeerd.
- Monitoring / volgen van leerlingen niet bespreken
- teveel verschillende formulieren. Er moet eenduidigheid komen in de formulieren vanuit een en dezelfde visie van handelingsgericht werken
- scholen moeten de interne zorgroute hanteren.
- wat te doen als leerkracht geen handelingsverlegenheid ervaart, terwijl alle gegevens hier wel op wijzen.
- Rolverdeling tussen orthopedagoog, coco en leerkracht pog is soms nog lastig. Goed op elkaar afstemmen.
- Rol leerkrachten: zijn probleemeigenaar. Wel ook verantwoording afleggen aan ib-er, en directeur. Wel ook uitgaan van vertrouwen. Interne zorgroute moet transparant zijn, verantwoordelijkheden moeten duidelijk zijn.
- leerkracht passend onderwijs constateert, dat in bepaalde gevallen de onderwijssituatie in de groep de verklaring is voor een leerling met speciale onderwijsbehoeften. De voorwaarden in de groep zijn soms niet optimaal (klassenmanagement, instructie, etc)
- leerkracht passend onderwijs wordt soms te laat ingezet. Station voor begeleiding is dan al gepasseerd. Besluit is al genomen voor aanvraag van een beschikking.

3. suggesties voor verbetering: basisteam en breedte-team

- format voor agenda basisteam en breedteteam. Nadruk op terugkoppeling. Wat is besproken in basisteam en wat in breedte-team. Nadruk op een goede communicatie tussen alle betrokkenen. Werken aan wijland-teams.
- agenda een week van tevoren bij de deelnemers van basisteam en van breedteteam
- basisteam hebben in de loop van het jaar de volgende thema's
  - .bijeenkomst 1: resultaten juni
  - .bijeenkomst 2: resultaten sociaal-emotionele ontwikkeling
  - .bijeenkomst 3: resultaten januari/februari
  - .bijeenkomst 4: overgang en trends
- beperkt aantal leerlingen op de agenda van een breedteteam
- laat leerkrachten meegroeien in de ontwikkelingen van het breedte-team. Criterium: Het schuurt in de relatie tussen leerkracht en leerling.
- werken met een eenduidig en eenvoudig formulier. Bouwstenen-formulier gebaseerd op kansen en belemmeringen.
- directeur is eindverantwoordelijk. Ook voor de inzet van de leerkracht passend onderwijs.
- als leerkracht passend onderwijs constateert, dat de problematiek op groepsniveau ligt, dan terugkoppeling naar de directeur. Andere wijze van begeleiding van de groep.
- stappenplan voor inzet van leerkracht passend onderwijs
  - .inzet door de orthopedagoog van breedteteam
  - .bespreking leerkracht passend onderwijs met de interne begeleider. Wat is de bereidheid van de leerkracht.
  - .terugkoppeling naar de interne begeleider over de voortgang.
- helder omschrijven van de rol van de interne begeleider.
- werken met doelstellingengesprek door directeur.
- inzet van de kwaliteitsondersteuner beschrijven en uitvoeren
- werken met de interne zorgroute
- werken met bouwsteen-formulieren ontwikkeld vanuit een en dezelfde visie
- werken met little baby steps
- werken van wenselijk naar haalbaar
- inzet van leerkracht passend onderwijs vanuit de optiek "wat is de meerwaarde van de leerkracht passend onderwijs in een bepaalde situatie"
- leerkracht passend onderwijs observeert op basis van handelingsgerichte vragen
- rapportage aan leerkracht en interne begeleider op basis van handelingsgerichte antwoorden
- afstemming met onderzoeksverslagen Expertis, IJsselgroep en SPOE.

aanpassingen op basis van eerste evaluatie.

Opbrengstgericht werken: instructiebehoeften.

Opbrengstgericht werken betekent, dat de toetsresultaten worden gebruikt om te bepalen of de gestelde doelen zijn behaald. Op basis van de toetsresultaten vinden aanpassingen plaats in het onderwijsaanbod. (het WAT en het HOE)

Bij het OGW worden de leerlingen op basis van de toetsresultaten ingedeeld in instructiegroepen.

OGW richt zich vooral op de kwaliteit van het onderwijs.

De aanname is, dat 85% van de leerlingen gebaat zijn met de aanpak volgens de principes van opbrengstgericht werken.

In het plan-do-study-act cyclus wordt gezocht naar mogelijke verklaringen en worden acties ondernomen om het onderwijs te verbeteren.

De visie van SPOE is gebaseerd op de principes van opbrengstgericht werken. Bij het opbrengstgericht werken staan de doelen en de leerstof centraal. De resultaten worden middels de datamuur in beeld gebracht en op basis van deze analyse worden verbeterplannen opgesteld.

De differentiatie is gebaseerd op de instructiebehoeften van de leerling:

- instructieonafhankelijk
- instructiegevoelig
- instructieafhankelijk

opbrengstgericht werken: pedagogische behoeften op groepsniveau.

Echter naast instructiebehoeften zijn er ook pedagogische behoeften, zoals welbevinden, werkhouding, talenten en sociaal gedrag. Dit zal vooral de inbreng zijn van de interne begeleider bij het bespreken van het groepsplan met de leerkracht.

De leerkracht is en blijft eigenaar van het groepsplan.

Op groepsniveau worden de algemene pedagogische behoeften van **de groep** in kaart gebracht.

De uitvoering wordt bepaald wat haalbaar is in little baby steps.

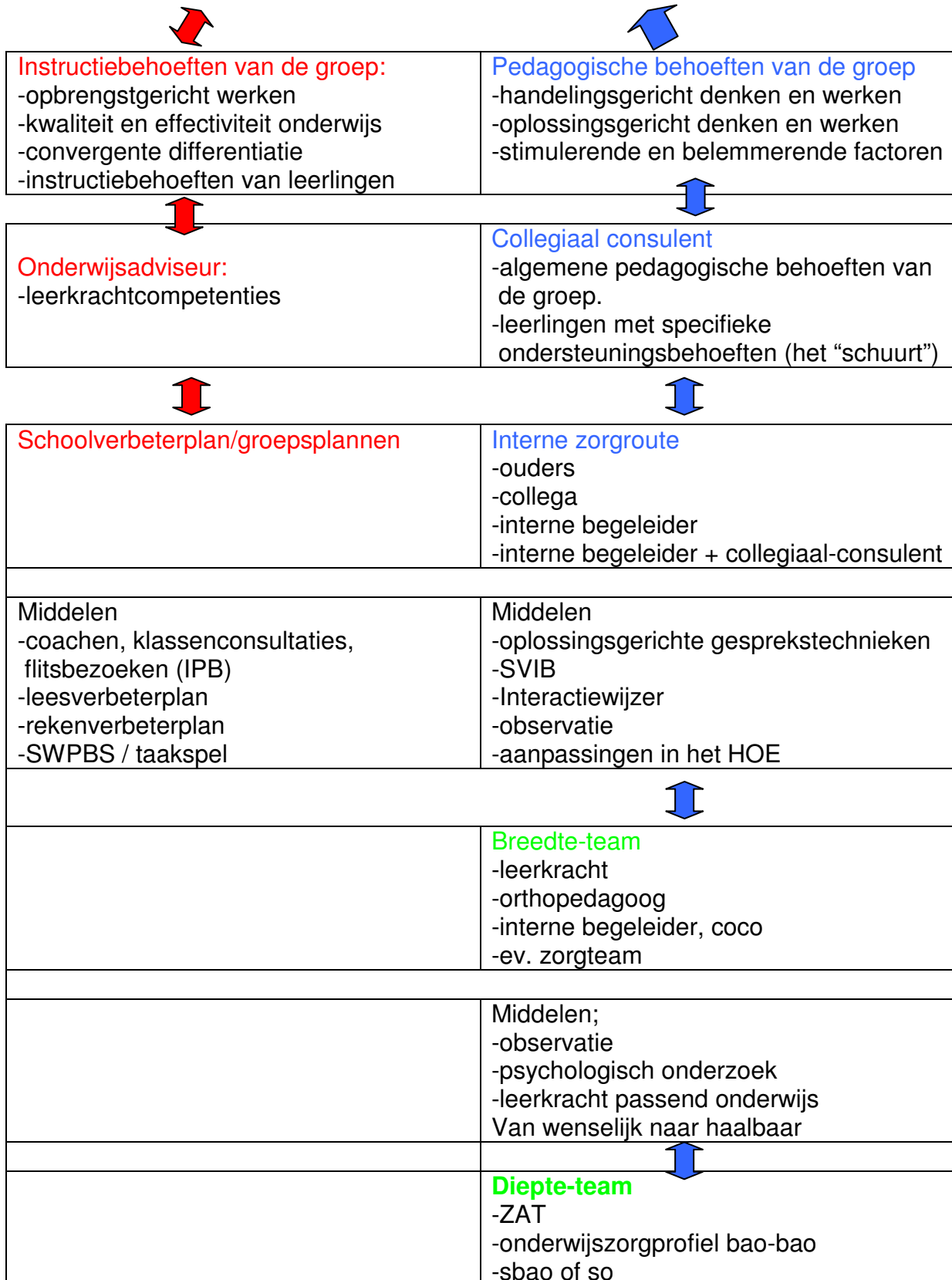
In de woorden van Rob Versteegen: boeien en binden.

Opbrengstgericht werken.

- Eerste en belangrijkste insteek zijn de **instructiebehoeften** van de leerlingen
  - kwaliteit en effectiviteit van de instructie
  - tijd
- Op de tweede plaats aanvullingen / versterking van groepsplan door **pedagogische behoeften** van de gehele groep.
  - werkhouding
  - gedrag

Basisteam

-doelen
-opbrengsten- trendanalyses
Cyclus van plan-do-study-act.

PEDAGOGISCHE behoeften

Bespreken van de groep in zijn totaliteit.

Bekeken door de bril van de leerkracht met de interne begeleider.

Wat zijn de pedagogische behoeften van deze GROEP om het gestelde (leer)doel te behalen,

- een leeromgeving nodig, die....
  - een werksfeer, die.....
  - een leerkracht nodig, die....
  - een aanpak, die....
  - een klassenmanagement nodig, die ...
  - feedback nodig, die ...
  - groepsgenoten, die ...
  - ouderbetrokkenheid, die....
-
- Oplossingsgericht. Wat lukt al?
  - Als leerkracht gekend en erkend worden.
  - Van wat is meest wenselijk naar wat is haalbaar. (little baby steps)
  - Gezond pedagogisch verstand.
  - Algemeen pedagogisch "sausje" over het groepsplan.

handelingsgerichte-proces-diagnostiek overgang basisteam naar breedteteam en werkwijze in breedteteam.

Naast de principes van opbrengstgericht werken (instructiebehoefte en pedagogische behoeften) gaat SPOE werken met handelingsgerichte-proces-diagnostiek.

Bij het hgPd werken we met de principes van oplossingsgericht werken, in kansen en belemmeringen.

HGPD wordt ingezet, wanneer "het schuurt". Dit is subjectief en wordt bepaald door de leerkracht.

HGPD start met een interne zorgroute.

HGPD werkt met een bouwstenen-formulier, dat intern wordt gehanteerd en basis is voor bespreking in het breedteteam.

SPOE gaat werken aan een eenduidig formulier, dat intern en extern gebruikt kan worden bij HGPD.

interactiewijzer.

De interne begeleider bespreekt met de groepsleerkracht of afname van de interactiewijzer gewenst is.

Bij bespreking in het breedte-team zijn **altijd** de resultaten van de interactiewijzer aanwezig (de welen).

Soms geeft de interactiewijzer zelf een melding om deskundigen in te schakelen.

Onderwijsbehoeften

Wat heeft deze leerling nodig om doel te behalen, pedagogisch *en* didactisch?

- instructie nodig die ...
- opdrachten nodig die ...
- leeractiviteiten die ...
- feedback nodig die ...
- een leerkracht nodig die..
- groepsgenoten die ...

Van wat is meest wenselijk naar wat is haalbaar

wat betekent dit voor het basisteam.

Het basisteam bestaat uit de

- onderwijskundig leider (voorzitter)
- onderwijskundig begeleider / interne begeleider
- onderwijsadviseur
- collegiaal-consulent

Het schoolteam werkt met heldere en ambitieuze doelen tav technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen. Om deze doelen te bereiken zijn verbeterplannen opgesteld gericht op versterken van de kwaliteit en effectiviteit van het onderwijs.

Het basisteam richt zich op het schoolverbeterplan en op de groepsplannen.

Het gehele team is hierbij betrokken.

Deze bijeenkomst staat onder leiding van de directeur als onderwijskundig leider.

De analyse van de opbrengsten in het basisteam is gebaseerd op de principes van het opbrengstgericht werken.

Het basisteam komt 4 keer per schooljaar bijeen voor overleg en afstemming (september, november, februari, april).

Thema's:

bijeenkomst 1: opbrengsten juni

bijeenkomst 2: opbrengsten sociaal-emotionele ontwikkeling

bijeenkomst 3: opbrengsten januari

bijeenkomst 4: overgang en trends

Agenda

-terugkoppeling vanuit breedteam

-datafeedforward analyse

-stand van zaken schoolverbeterplan

-stand van zaken groepsplannen

-stand van zaken VVE-beleid

SUCCEFACTOREN VOOR EEN OPTIMAAL BASISTEAM

- directeur als onderwijskundig leider
- directeur als voorzitter van het basisteam
- directeur, die de visie OGW onderschrijft en uitdraagt
- directeur, die leerkrachten aanspreekt op het uitvoeren van OGW
- klassenbezoeken en flitsbezoeken
- goede agenda met bespreekpunten
- op agenda evaluatie vanuit breedteam
- Belangrijk bij het goed functioneren van het basisteam is de voorbereiding.

taak en rol van de onderwijsadviseur vanuit opbrengstgericht werken.

De onderwijsadviseur analyseert de opbrengsten vooral vanuit de kwaliteit van het onderwijs.

De onderwijsadviseur richt zich op de onderwijskundige, onderwijsinhoudelijke en innovatieve dimensie (het opbrengstgericht werken) :

- wat valt op?
- wat is een mogelijke verklaring?
- wat gaan we aanpakken?

Vanuit het basisteam wordt het plan van aanpak opgesteld in relatie tot het opbrengstgericht werken.

Hierbij staan de doelen centraal.

De onderwijsadviseur gaat de school en de leerkrachten begeleiden met de volgende dimensies:

- het WAT: onderwijsinhoudelijke dimensie
- het HOE: onderwijskundige dimensie
- het innoveren en het borgen.

De onderwijsadviseur kan gebruik maken van de volgende middelen:

- lees-en rekenverbeterplannen
- school-wide-positive-behavior system
- teambijeenkomsten
- klassenconsultaties

Rol en taak van de collegiaal-consulent.

De collegiaal-consulent participeert ook in het basisteam, maar stelt bij de analyse van de opbrengsten handelingsgerichte en oplossingsgerichte vragen om helder te krijgen wat nodig is om de gestelde doelen te behalen.

De collegiaal-consulent brengt algemene bevindingen / conclusies in vanuit de pedagogische behoeften van de groep, die van belang kunnen zijn voor het opbrengstgericht werken:

- wat valt op op groepsniveau?
- wat is een mogelijke verklaring?
.wat heeft al gewerkt gerelateerd aan het handelen van de leerkracht?
.hoe heeft de school dat al voor elkaar gekregen?
- wat gaan we aanpakken?
.little baby steps

leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften.

De collegiaal-consulent richt zich op coachen van de interne begeleider en van groepsleerkrachten in de aanpak en de begeleiding van leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften. hierbij gaat het om de combinatie van instructie/ onderwijsbehoeften en pedagogische behoeften

De groepsleerkracht is altijd probleemeigenaar. De groepsleerkracht bepaalt of hij handelingsverlegen is, dit is een subjectief gegeven.

De collegiaal-consulent is ondersteunend en coachend. De collegiaal-consulent en de interne begeleider sluiten aan bij de leerkracht.

De collegiaal-consulent kan starten met vormen van co-teaching.

De interne zorgroute moet voorschrijvend en moet transparant zijn. In deze route wordt gebruik gemaakt van handelingsgerichte en oplossingsgerichte gesprekstechnieken.

Deze technieken zijn gericht op het realiseren van een andere visie op leerlingen met specifieke onderwijs- en/of ondersteuningsbehoeften.

interne zorgroute voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften.

De school stelt een interne zorgroute op, die uit verschillende niveaus bestaat. Deze route is voorschrijvend en is transparant. De procedure moet gehanteerd worden. De interne begeleider en de collegiaal-consulent begeleiden de groepsleerkracht in deze route.

De aanpak is gebaseerd op het oplossingsgericht werken:

- wat is al gelukt?
- hoe heb jij dat voor elkaar gekregen
- hoe kun je nog meer doen van wat werkt.

De leerkrachten worden toegerust in het oplossingsgericht denken en werken voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften.

Dit is het kunnen verwoorden door leerkrachten wat de onderwijsbehoeften van een leerling zijn en wat de leerling dan nodig heeft van de leerkracht

Dit vindt plaats op elk niveau.

niveau 1: overleg met ouders, met een maatje, met een collega-leerkracht

niveau 2: overleg met de interne begeleider

niveau 3: overleg met de interne begeleider en collegiaal-consulent

niveau 4: bespreken in het breedte-team

Leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften krijgen in eerste instantie aanpassingen in het HOE. Geen aanpassingen in de te behalen doelen.

Aanpassingen in het HOE kunnen zijn:

- aanpassingen in de instructie door de leerkracht
- aanpassingen in de leeromgeving
- aanpassingen in de testsituatie

Vanaf niveau 1 wordt gewerkt met een handelingsgerichte-kijkwijzer en handelingsgericht werken-formulier:

- wat is het doel van het overleg? Wat wil je bereiken?
- wat heb je al gedaan om het probleem / vraag op te lossen
- is er al contact geweest met de ouders over de onderwijsbehoeften van de leerling?
- wat werkt al? Hoe heb je dat voor elkaar gekregen?
- wat zijn de onderwijsbehoeften van de leerling

In overleg op niveau 3 wordt bepaald of een leerling nader besproken moet worden in het breedte-team. Het is de leerkracht die bepaalt.

Rol van de ouders.

De ouders worden vanaf het begin betrokken bij deze interne zorgstructuur. Bij niveau 1 worden de ouders betrokken als partner. Wat werkt? Belangrijk is de voortdurende terugkoppeling naar de ouders over de ontwikkeling van hun kind.

Ouders moeten schriftelijk toestemming geven, als een leerling wordt besproken in het breedte-team. Geven ouders geen toestemming, dan hebben ouders twee weken de tijd om bezwaar aan te tekenen. Daarna wordt deze leerling besproken in het breedteteam.

Middelen, die ingezet kunnen worden bij de interne zorgstructuur:

- co-teaching
- video-interactie-begeleiding
- interactie-wijzer
- klassenconsultaties
- observaties
- aanpassingen in het HOE.

wat betekent dit voor het breedte-team

Het breedte-team bestaat uit

- de onderwijskundig begeleider,
- de groepsleerkracht
- de collegiaal-consulent,
- de orthopedagoog,
- de leerkracht passend onderwijs
- het zorgteam (indien mogelijk)

In de praktijk kan aan de bijeenkomst van het breedte-team het zorgteam gekoppeld worden.

In het zorgteam worden dan leerlingen besproken, waarbij de leerkracht handelingsverlegenheid ervaart en waarbij de doelen vanuit de interne zorgstructuur voor de leerkracht niet haalbaar zijn. Dat betekent, dat de verschillende niveaus van de interne zorgstructuur moeten zijn doorlopen.

de groepsleerkracht.

Aan het breedte-team neemt de groepsleerkracht deel. Hij is de probleemeigenaar.

De onderwijskundig begeleider is verantwoordelijk voor het opstellen van de agenda. Bij de bespreking is het formulier vanuit de interne zorgroute aanwezig.

De agenda en de gegevens worden één week voor de bijeenkomst verzonden aan de deelnemers door de onderwijskundig begeleider.

Het breedte-team komt ten minste 4 keer per schooljaar bijeen:

- bespreken van nieuwe leerlingen met specifieke onderwijs – en/of ondersteuningsbehoeften
- voortgang
- inzet van de leerkracht passend onderwijs

De orthopedagoog.

De orthopedagoog werkt vanuit dezelfde visie van handelingsgericht en oplossingsgericht werken.

De orthopedagoog is gespecialiseerd in het werken met leerlingen met specifieke onderwijs-en/of ondersteuningsbehoeften.

In het breedte-team wordt met de leerkracht gezocht naar kansen en mogelijkheden.

De orthopedagoog richt zich dan m.n. op wat wenselijk is voor deze leerling met deze ouders, leerkracht en groepsleden.

De interne begeleider en de collegiaal-consulent onderzoeken met de groepsleerkracht wat haalbaar is. De groepsleerkracht en het team bepalen of er sprake is van handelingsverlegenheid op schoolniveau.

Het breedteteam kan besluiten dat aanpassingen in het WAT noodzakelijk is. Voor deze leerling wordt dan een individueel handelingsplan gebaseerd op ontwikkelingsperspectief (i-hop) aangevraagd.

Er volgt een aanmelding bij SPOE voor een psycho-diagnostisch onderzoek.

De orthopedagoog van het breedteteam bepaalt of de leerkracht passend onderwijs kan worden ingezet.

In overleg met de ouders en met schriftelijke toestemming is het mogelijk om een leerling aan te melden bij het diepteteam.

middelen:

- observatie
- inzet van leerkracht passend onderwijs
- zorgteam
- consultaties ouders

De leerkracht passend onderwijs.

De leerkracht passend onderwijs is afkomstig uit de dienst Ambulante Begeleiding.

Een rugzakje bestaat uit twee delen: het schooldeel en het AB-deel. Het AB-deel wordt gebundeld en ingezet op niveau van een netwerk.

- op maat aansluiten bij de vraag van de school en/of leerling
- van individueel leerlingenniveau naar groeps- en schoolniveau
- inzet voor scholing, coachen van leraren,
- coteaching, modellen,
- begeleiden van leerlingen met of zonder rugzak,
- begeleiden in crisissituaties,
- ouderbegeleiding

De leerkracht passend onderwijs richt zich altijd op de interactie leerkracht-leerling, waarbij door middel van co-teaching de leerkracht wordt ondersteund / toegerust in het omgaan met de specifieke onderwijs- en/of ondersteuningsbehoeften van de leerling.

Het gaat niet om het aanreiken van theoretische tools achteraf, maar om praktisch gereedschap dat direct kan worden toegepast.

Co-teaching, waarbij de leerkracht passend onderwijs als evenwaardige partner met de leraar in de klas werkt, versterkt de leraar in de klas in het vinden van praktische oplossingen. Het vergroot de handelingsvaardigheid van de leraar en voorziet deze van krachtig en doeltreffend gereedschap. Het vergroot de kennis en vaardigheden en verbetert attitudes van de leraar en rust daarmee de leraar aantoonbaar beter toe voor de onderwijsuitdagingen van vandaag en morgen.

De inzet van leerkracht passend onderwijs vindt plaats vanuit het breedte-team. De orthopedagoog bepaalt vanuit de optiek "wat is de meerwaarde van de leerkracht passend onderwijs in een bepaalde situatie"

- leerkracht passend onderwijs observeert op basis van handelingsgerichte vragen
- rapportage aan leerkracht en interne begeleider op basis van handelingsgerichte antwoorden

succesfactoren;

- agendering, afstemming met basisteam
- werken met de interne zorgroute
- werken met een eenduidig formulier
- voor leerlingen met gedragsproblematiek werken met de interactiewijzer
- professionaliseren van de leerkracht met het oplossingsgericht denken en werken
- bereidheid van de leerkracht voor vormen van co-teaching
- werken met kijkwijzer voor aanpassingen in het HOE
- betrokkenheid van de ouders

wat betekent dit voor het diepteteam: I-HOP en verwijzing.

Na inzet van het diepte-team kan voor bepaalde leerlingen besloten worden tot een eigen leerlijn.

Criteria:

- bij één of meer van de fundamentele vaardigheden (technisch lezen, begrijpend lezen, spelling, rekenen) geen f-niveau ('fundamenteel niveau') overeenkomend met die 60 halen aan het eind van de basisschool
- bij herhaling meer dan tien onderwijsmaanden achterstand op het lovs
- vanaf groep 6 voor de beslissing om al dan niet een ontwikkelingsperspectief te maken.

Een 'eigen leerlijn' houdt niet zozeer in dat een andere methode of een lager deeltje wordt gebruikt, maar vooral dat de methode niet meer gevolgd kan worden volgens de zorgbeschrijvingen zoals die in de methode staan beschreven, maar wel volgens nadere maatregelen:

- aanpassingen in het HOE
  - preteaching
  - materialen
  - hulpboekjes
  -
  -
- aanpassingen in het WAT
  - minimale minimum programma
  - slo programma over maatschappelijk relevante leerstof.

Dat wil niet zeggen dat bij een eigen leerlijn de reguliere methode verlaten moet worden – om diverse redenen liever niet zelfs. De belangrijkste redenen zijn:

- 1 als een leerling wordt losgekoppeld, dan krijgt hij/zij minder instructietijd, terwijl hij/zij juist (veel) méér instructietijd moet krijgen en
- 2 met verregaande aanpassingen meedoen met de groep is wat betreft motivatie vrijwel altijd beter dan als een getekende apart te moeten werken.

Bij het bepalen van de mate van achterstand wordt in eerste instantie gebruik van de lovs-toetsen. Als een leerling niet alleen een E-score behaalt, maar tevens laag in het E-gebied scoort, moet echter worden teruggetoetst om haar/zijn zgn. functioneringsniveau te bepalen.

Dit functioneringsniveau geeft aan met welke gemiddelde leerling in het reguliere basisonderwijs de vaardigheid van de getoetste leerling te vergelijken is.

Om de vorderingen van de leerlingen te volgen, maken we gebruik van de CITO- map speciale leerlingen

Het cito- en DOT-computerprogramma zijn geschikt om te bepalen hoe het best kan worden terug getoetst.

verwijzing sbo of so.

Als een school handelingsverlegenheid blijft ervaren na doorlopen van bovenstaande procedure kan de leerling worden aangemeld voor verwijzing naar een andere basisschool, speciale basisschool of speciaal onderwijs.

Tot start van het passend onderwijs wordt gewerkt met een overgangsfase. In deze fase wordt nog gewerkt met de bestaande procedures:

- zorgadviesteam
- pcl
- cvi

Het Steunpunt Onderwijszorg vervult in deze de centrale rol.

Voordat een leerling kan worden aangemeld bij het diepteteam wordt in bepaalde gevallen de leerkracht passend onderwijs betrokken vanuit de opdracht over de haalbaarheid van de handelingsgerichte en oplossingsgerichte adviezen.

verdieping structuurwijziging na studiereis CANADA.